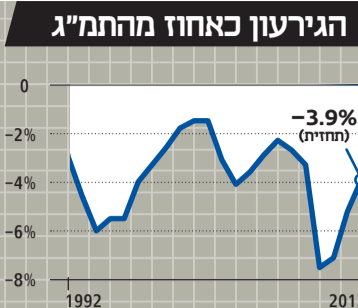
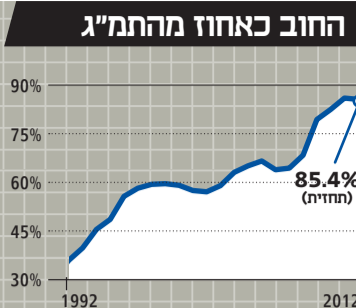

הציבור החליט. זוהי דמוקרטיה. הולנד הוא נשיא צרפת ויש לקבל את ההחלטה הזו. אני הולך להיות צרפתי פשוט בקרב עמי"

ניקולא סרקוזי

צילום: בלומברג

"המציאות הכלכלית תאלץ את הולנד לסגת מהבטחותיו"

ד"ר עמנואל נבון, מומחה לכלכלת צרפת, מזהיר שהגירעון, החוב וההוצאות הצרפתיים לא יאפשרו לנשיא הנבחר לממש את מצע הבחירות. אם בכל זאת ידבוק בעמדותיו, זה עשוי להסתיים בקריסתה של הכלכלה השנייה בגודלה באיחוד האירופי

צילומים: MCT, AP

צהלת מחנה הולנד בכיכר הבסטיליה, ביום ראשון. משמאל: הנשיא הנבחר, אתמול בפחח ביתו

ראיון כלכליסט

ארז רומס

הגיגות הניצחון עדיין נמשכות ברחבי צרפת, גם שלושה ימים אחרי שפרנסואה הולנד החזיר את הסוציאליסטים לארמון האליזה לאחר 17 שנות היעדרות. אולם בשעה שברחבי העולם הכתירו את הניצחון של הולנד "היסטורי", יש מי שחוששים שהעתידי הקרוב של צרפת יהיה למעשה חזרה מדאגיה של ההיסטוריה על עצמה, ומוזהרים כי אם היא תמשיך במסלול שהתווה לה הולנד במסע הבחירות – היא תסתיים בלא פחות מקריסתה של הכלכלה הצרפתית.

ד"ר עמנואל נבון, מרצה ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכת ללה האקדמית אשקלון, ומומחה לכלכלת צרפת, הוא אחד מאלה המנסים להזהיר מפני המסלול שעלולה צרפת לעלות עליו, אם היא תפתה להאמין להבטחותיו של הולנד. לדבריו, לא מדובר כאן בהעדפה פוליטית. פשוט צריך להסתכל על המספרים.

"אני מאמין שהולנד יירד מהעץ שהוא טיפס עליו", אומר נבון. לדבריו, "כדי להיבחר הוא היה מוכרח להציג תוכנית אלטרנטיבית לזו של סרקוזי, אבל כמו שאומרים, לפני הבחירות הקיר מדבר אליך, אחרי הבחירות אתה מדבר אל הקיר". באותן תוכניות מתכוון נבון בין היתר להבטחותיו של הולנד להוריד את גיל הפרישה מ-62 ל-60; ליצור 60 אלף משרות חדשות במגזר הציבורי; לפתוח לדיון מחדש את האמנה הפיסקאלית של גוש היורו, ולהטיל מס של 75% על הכנסות עשירים.

חיה על קרדיט כבר 30 שנה

"אם הולנד יבוא לאנגלה מרקל ויציע לה לפתוח מחדש את האמנה הפיסקאלית, היא תזרוק אותו מכל המדרגות", הוא מעריך. "אני לא רואה שום אפשרות שהוא יישם את ההבטחות שלו. נכון להיום התקציב הצרפתי נמצא בגירעון רצוף מאז שנת 1974, החוב הצרפתי עומד על כ-90% מהתמ"ג, וההערכות הן שאם לא יבוצעו בו שינויים הוא יגיע ל-100% מהתמ"ג ב-2015. צרפת היא המדינה בעלת שיעור ההוצאות הממשלתיות מהתמ"ג הגבוה ביותר ב-OECD, יותר מבסקנדינביה. זה פשוט לא יכול להימשך. מישור צריך

ד"ר עמנואל נבון

רבה למשבר. זו טעות אסטרטגית – הוא ניסה לרכוש אצלו את כל הכוח ובסופו של דבר שילם על כך מחיר אישי."

אז מה האפשרויות העומדות בעת בפני פרנסואה הולנד?

"המציאות הכלכלית פשוט תכפה את עצמה עליו והוא יעשה סיבוב פרסה מההבטחות שלו, אין לו ברירה. כשהולנד אומר שהוא יטיל מס של 75% על העשיריים, ברור שהוא לא יעשה את זה. אין עשירי שישכים לשלם מס של 75% על הכנסותיו, זה יביא לכריחת הון. כנ"ל לגבי יצירת 60 אלף מקומות עבודה ממשלתיים – מי יממן את זה? גם אין סיכוי שהוא יוריד את גיל הפרישה בחזרה מ-62 ל-60. גם במקרה הזה המציאות בצרפת מונגדת לתוכניות, משום שכשהוקמה מערכת הפנסיה היו מספיק צעירים כדי לממן אותה, והיום מספרם של המבוגרים גדל והמערכת מידלדלת.

"ההבטחות שלו זהות לאלה שהשיעור מיטראן בכהונתו הראשונה בתחילת שנות השמונים, אבל בריחת ההון והדרישות מצרפת בומנו לפרוש מהמערכת המוניטרית האירופית דאו (EMS), הביאו אותו לסגת מהכל. ההיסטוריה תחזור על עצמה גם במקרה הזה, וחבל שלא לומדים ממנה מבעוד מועד."

התמונה שעולה מהדברים שלך קורדת למדי "בהחלט. אני חושב שההתלהבות מהולנד ממש לא במקומה. טענתי זאת בעבר ואני טוען זאת שוב: עם כל האכזבה מסרקוזי, ולמרות היישום החלקי בלבד של הרפורמות שהוא הבטיח לה: עביר, הוא המועמד היחיד שאמר את רוב האמת לבוחר. אם הוא היה נבחר שוב, הוא אולי היה יכול להעביר אותה, מבלי לחשוש מבחירות מתקרבות. עכשיו כבר אין סיכוי שזה יקרה."

שיש לו רוב מוחלט באסיפה הלאומית הוא כמעט כל יכול. לעומת זאת, אם המפלגה הסוציאליסטית תנחל מפלה ולא תזכה ברוב מוחלט, הולנד יהפוך מכל יכול לנישוא בעל סמכויות סמליות בלבד."

רק סרקוזי אמר את האמת

נבון מעריך שהולנד ישיג את הרוב הדרוש לו בבחירות לאסיפה הלאומית. "אני לא מאמין שהציבור יבחר בנשיא מהמפלגה הסוציאליסטית רק כדי ללכת חודש מאוחר יותר ולבחר ברוב מהימין שלא יאפשר לו למשול כראוי", הוא אומר. "עם זאת, אני לא שולל לגמרי מצב כמו שהיה בתקופת כהונתו השנייה של מיטראן ב-1988, בעת שהרוב הסוציאליסטי היה קטן מאוד. אם זה יהיה המקרה, הולנד יצטרך להקים ממשלה עם המפלגות שסייעו לו לעלות לשלטון, כמו מפלגת הירוקים או המפלגה הקומוניסטית, והדבר יסבך עוד יותר את המצב וירחיק את הולנד מהכיוון שדורש שות ממנו מדינות גוש היורו לנקוט."

מה הלך הרוח ברחוב הצרפתי? האם הבוחר מרגיש שהעניש את סרקוזי? "אין מה להגיד, הצרפתים מאוד לא אהבו את הסגנון של סרקוזי, והוא גם מעורר לם לא התקבל לגמרי במערכת הפוליטית. בנוסף, המבנה של הרפובליקה החמישית הוא כזה שהנשיא עוסק בעיקר בנושאי חוץ וביטחון וראש הממשלה עוסק בעיקר במדיניות הפנים. היתרון בשיטה הוא שאם יש משבר גדול בתחום הפנים, כמו משבר כלכלי, באפשרותו של הנשיא לגלגל את האחריות לפתחו של ראש הממשלה. אך מכיוון שסרקוזי הוא אדם שתלטן וריכוזי כל כך, הוא הפך את עצמו למנכ"ל של המדינה וספג את כל הביקורת. כך הוא נתפס בעיני הציבור כמי שאחראי במידה

אחרים, הניצחון של הולנד לא היה סוחף: 51.7% בלבד מהקולות. "עם היורדע התוצאות אמר סרקוזי ליועציו, 'לא קיבלתי בעיטה בתחת, בניגוד לעמיתי האירופים שנשלחו כולם הביתה. בסך הכל ההישג שלי לא רע בכלל'. וזה נכון, דרך אגב. אם מארין לה פן היתה מורה לבוחריה להצביע לסרקוזי, אז הולנד בכלל לא היה עולה לשלטון וסרקוזי היה הופך לראש המדינה האירופי היחיד שהיה נבחר מחדש על רקע המשבר. הולנד בהחלט ניצח טכנית, ובניצחון נמוך מזה של סרקוזי ב-2007, אז קיבל כ-54%."

האם העובדה שמדובר בניצחון לא גדול תקשה עליו למשול?

"צריך להבין ששיטת הממשל בצרפת, בדומה לזו האמריקאית, בנויה משני חלקים: בחירות לנשיאות ובחירות לאסיפה הלאומית. ברגע שהנשיא נבחר, גם אם על חודו של קול, הוא הנשיא וזה סוף הסיפור. מה שכן ישפיע על יכולתו להוביל וליישם את מדיניותו יהיו התוצאות לבחירות האסיפה הלאומית בעוד חודש. אם המפלגה הסוציאליסטית תזכה ברוב מוחלט, הולנד יוכל למשול ביד חופשית – נשיא

כשהולנד אומר שהוא יטיל מס של 75% על העשירים, ברור שהוא לא יעשה את זה. אין עשירי שישכים לשלם 75% על הכנסותיו, זה יביא לכריחת הון"